

AGENTSCHAP LANDBOUW & ZEEVISSERIJ

Vlaamse overheid
www.vlaanderen.be

Aan de leden van het Monitoringcomité GLB-SP

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
vragen naar/e-mail Sandrine.defour@lv.vlaanderen.be		telefoonnummer +32 471 20 84 30	datum 27/09/2024

Betreft: Schriftelijke procedure monitoringcomité m.b.t. wijzigingen aan het Vlaams GLB Strategisch Plan

Geachte heer,
Geachte mevrouw,

Via schriftelijke spoedprocedure werd het monitoringcomité conform art. 124 van verordening (EU) 2021/2115 op 19 september 2025 gevraagd om advies te geven op onderstaande wijzigingsvoorstellen aan het Vlaams GLB Strategisch Plan (GLB-SP), alvorens de beheerautoriteit de wijzigingen indient bij de Europese Commissie.

Voorgestelde wijzigingen aan het Vlaams GLB-SP:

- a) Hoofdstuk 3.10.2.1 – conditionaliteit – GLMC 4 ‘Het aanleggen van bufferstroken langs waterlopen’: aanpassingen als gevolg van de gewijzigde mestwetgeving
- b) Hoofdstuk 5.1 – interventie 1.10 ‘Ecoregeling bufferstroken’: wijziging van de actie 2b ‘grasbufferstrook langs waterlopen’ naar ‘beheer bufferstrook langs waterlopen’
- c) Hoofdstuk 5.3 – interventie 3.8 ‘Beheersovereenkomsten bufferen en verbinden’ en 3.10 ‘Beheersovereenkomsten soortenbescherming’: toevoeging GLMC 4 als baseline en verlaging van steunbedrag in geval van overlap met GLMC 4

Zoals voorzien in art. 7 van het reglement van orde van het monitoringcomité GLB-SP worden de leden bij het einde van de schriftelijke procedure geïnformeerd over het resultaat van de procedure.

De termijn voor het indienen van advies bij deze wijzigingsvoorstellen liep tot en met 25 september 2025. De vertegenwoordiger voor de Vlaamse minister bevoegd voor budgettair beleid (kabinet minister Weyts) en de vertegenwoordiger voor de viceminister-president bevoegd voor wonen, energie en klimaat, toerisme en jeugd (kabinet minister Depraetere) dienden elk een advies in. Ook de Europese Commissie gaf een advies. Een overzicht van de adviezen, met reacties van betrokken bevoegde instantie, is gevoegd in bijlage 1.

De wijzigingsvoorstellen, zoals opgenomen in dit verslag, worden ingediend bij de Europese Commissie.

Met vriendelijke groeten,

Het secretariaat van het monitoringcomité GLB-SP

Namens de voorzitter
Bram Van Hecke

1.1 GLMC 4



Wijzigingsfiche
conditionaliteit GLMC



03_3.10_conditionalit
eit GLMC4_wijziging 2

1.1.1 Europese Commissie

De Commissie herinnert eraan dat er sprake is van een inbreukprocedure in het kader van de nitraatrichtlijn tegen Vlaanderen en dat van Vlaanderen wordt verwacht dat het dringend strengere maatregelen neemt om de nutriëntenverontreiniging in water te verminderen. Het feit dat de Commissie zich niet verzet tegen deze wijziging van het NSP betekent derhalve niet dat de Commissie van mening is dat de nieuwe regels voor bufferstroken en MAP 7 in het algemeen volstaan om de waterverontreiniging aan te pakken en de waterkwaliteitsdoelstellingen te verwezenlijken.

1.1.2 Reactie

Vlaanderen is zich inderdaad hiervan bewust.

1.2 ECoregelings Bufferstroken



Wijzigingsfiche 1.10
ER bufferstroken_wijzi



05_5.1_1.10 ER
bufferstroken_wijzigin

1.2.1 Vertegenwoordiger Kabinet Depraetere

1.2.1.1 Advies

“De bufferstrook mag gebruikt worden als wendakker als dit geen effect heeft op de beschermende functie van de bufferstrook en de bufferstrook voldoende ontwikkeld is. Het gebruik als wendakker lijkt inderdaad het risico in te houden dat de buffer zo erodeert dat bij regen meststoffen en pesticidenresidue in waterlopen kunnen lopen. Het is daarom belangrijk dat landbouwers goed geïnformeerd worden over hoe ze deze maatregel correct kunnen uitvoeren en dat dit effectief gehandhaafd wordt.

Voor de nieuwe actie 2b hebben wij bedenkingen bij het gebruiken van klepelen voor het onderhoud door de negatieve effecten voor de biodiversiteit. Door het niet afvoeren en verhakselen van het maaisel verarmd de bodem niet waardoor je geen extra biodiversiteit krijgt en ook woekerplanten die nefast zijn voor zowel de biodiversiteit en de landbouwactiviteit. Het lijkt ons voordeliger om hier ook naar maaien te kijken.”

1.2.1.2 Reactie

Dit wordt gehandhaafd via een controle ter plaatse. In de infofiche aan de landbouwers zal deze voorwaarde ook duidelijk omschreven worden.

Uit het overleg met de middenveldorganisaties bleek het belangrijk om deze twee mogelijkheden aan te bieden. Afvoer van het maaisel blijkt in praktijk niet altijd evident omdat de nodige machines niet altijd voorhanden zijn bij de landbouwers. Door twee mogelijkheden aan te bieden, kunnen landbouwers toch deelnemen aan deze maatregel ten gunste van de biodiversiteit. Dit zal belangrijk zijn om elke landbouwer te stimuleren stappen in de juiste richting te zetten.

1.2.2 Vertegenwoordiger Kabinet Weyts

1.2.2.1 Advies

“Wij lezen dat de voorstellen over de beschermingsstroken een verwacht effect hebben van ‘positief voor de biodiversiteit’. We lezen ook dat deze nieuwe nationale bepaling verder gaat dan de daarmee verband houdende minimumvoorschriften van het Unierecht.

Dat positieve effect hangt rechtstreeks samen met het beheer van die strook, m.n. de maaiperiode die erop van toepassing is.

De maaiverbodsperiode komt niet ter sprake in de documenten die voorliggen, al mochten wij als kabinet vernemen dat het verbod van 1/5 tot 15/6 zal gelden (voorstel - nog niet goedgekeurd). Hier kunnen wij onmogelijk mee akkoord gaan omdat:

1. De Vlaamse Regering besliste dat het maaiverbod dient ingegeven te zijn vanuit een wetenschappelijk en vanuit biodiversiteitsoogpunt onderbouwd voorstel dat ervoor zorgt dat er bijkomende inspanningen gebeuren ten gunste van de biodiversiteit/ het klimaat/ de waterkwaliteit en;
2. Het voorstel van maaiverbod tussen 1/5 tot 15/6 deze gunstige effecten niet zal waarmaken, gezien het advies van ANB/INBO (gaat als bijlage). Integendeel, volgens het wetenschappelijk advies i.r.t. de biodiversiteit, houdt het maaiverbod aan tot 15/7.
 - “voor eerder laat broedende soorten als patrijs, fazant, kwartel en grauwe gors, of vervolglelsels van bijna alle soorten, is dit (*maaibeurt tussen 15/6 en 15/7*) echter duidelijk te vroeg en is uitmaaïen van nesten of jongen een reëel gevaar. We beoordelen een maaidatum tussen 1 mei en 15 juli daarom als ongunstig voor vogels, ook in situaties met periodiek heringezaaid buffergewas.”



INBO.D.5.129.pdf

De voorgestelde maai(verbods)periode druist in tegen de bepalingen in artikel 5 van de Vogelrichtlijn. Hoewel gesteld in de tekst, gaat de nationale bepaling hierdoor helemaal niet verder dan de minimumvoorschriften van het Unierecht.

Wat betreft de voorgestelde ecoregelingen:

- De nieuwe voorstellen houden louter een decreetuitvoering in. Dat is niet conform het principesakkoord MAP7 waarin staat:
 - “Voor de invulling en het beheer van deze stroken worden ecoregelingen met voldoende financiële compensatie uitgewerkt. Hierbij wordt onder meer gedacht aan ecoregelingen zoals **het later en gefaseerd maaïen, kruidenrijk grasland, helofytenvegetatie en -filters** en maatregelen **landschapsversterking**. In de buffer kan een limitatieve lijst van **meerjarige gewassen zodat er geen jaarlijkse grondbewerking** is zoals gras, voedergewassen (bestaande uit meerjarige vlinderbloemigen of meerjarige mengsels met vlinderbloemigen, zoals klaver en luzerne), houtige gewassen.”
 - Wij stellen voor om in de nieuwe ER bijkomende maatregelen op te leggen die verder gaan dan louter ‘niet maaïen’ en ‘niet maaïen en afvoeren’
- Bovendien wordt voorgesteld om twee ecoregelingen te schrappen die effectief werken t.v.v. akkervogels – op het MC werd hierover verduidelijking gevraagd (o.a. blijven soorten en

akkervogels voldoende beschermd door het wegvallen van deze ER?), kunnen we die nog verwachten?"

1.2.2.2 **Reactie**

Eventuele discussies op regeeringsniveau zijn niet het voorwerp van deze GLB-wijzigingen. Hierover kan dus geen uitspraak worden gedaan.

Voor alle opgesomde acties van het citaat uit het principiële akkoord binnen het MAP zijn er maatregelen binnen het GLB, namelijk uitgesteld maaien via de nieuwe voorgestelde ecoregeling, gefaseerd maaien via de beheerovereenkomsten, helofytenfilters via de niet-productieve investeringen, de kruidenrijke akkerrand via beheerovereenkomsten. Maatregelen ten voordele van landschapsbescherming zijn er ook, denk maar aan bufferstroken en niet-productieve investeringen. Het via diverse interventies aanbieden van maatregelen die inhoudelijk (bijna) identiek zijn, is te complex en bovendien niet kostenefficiënt. Het maatregelenpakket is momenteel al heel groot. De voorgestelde nieuwe ecoregelingen zetten in op het niet-productief uitbaten van de strook door geen begrazing toe te laten. Dit is in lijn met het principiële akkoord van de landbouw- en milieuorganisaties. Hun akkoord hiervoor in het opvolgingsorgaan mestbeleid bevestigt dit. Daarnaast kan een landbouwer ook kiezen om een beheerovereenkomst af te sluiten.

Er wordt voorts niet verwacht dat door het schrappen van de ecoregelingen de bijkomende druk op verschillende akkervogels groot is. Eén ecoregeling werd immers slechts zeer beperkt opgenomen (faunavriendelijke nateelt), de andere (voorjaarsbraak) werd veelal opgenomen als er sowieso braak zou worden aangehouden in het voorjaar. Bovendien is er een breed scala aan beheerovereenkomsten beschikbaar. De impact op akkervogels wordt aldus als beperkt ingeschat.

1.3 BEHEERSOVEREENKOMSTEN 'BUFFEREN EN VERBINDEN' EN 'SOORTENBESCHERMING'



Wijzigingsfiche 3.8
BO bufferen en verb



Wijzigingsfiche 3.10
BO soortenbeschermi



05_5.3_3.8 BO
bufferen en verbind



05_5.3_3.10 BO
soortenbescherming_

1.3.1 **Vertegenwoordiger Kabinet Weyts**

1.3.1.1 **Advies**

- "Actie 2 'Kruidenrijke akkerrand 15 juni'
 - 15 juni maaidatum – niet akkoord gezien uitleg bovenaan deze mail
 - Een verhoging van het budget wegens de 'extra kost voor mechanische bestrijding van ongewenste plantensoorten' en de 'extra kost voor het hooien van het gemaaid gras'
 - De inspanningen maken deel uit van de voorwaarde van de BO, ons inziens is het onnodig om het budget daarom te verhogen.
- In de wijzigingsfiche bij actie 3 en 4 op p.2 staat opgenomen dat de landbouwer "het afvoeren van het maaisel bij deze beheerovereenkomsten niet evident vinden"; wat is de exacte motivatie?
- Actie 5 'Kruidenrijke akkerranden 15 juli – gefaseerd klepelen'
 - Niet akkoord gezien de doeltreffendheid van de BO dan wegvalt, m.n. een meerwaarde voor de biodiversiteit
- We lezen dat de beheerovereenkomsten vijf jaar lang duren en dat er BO's zijn die gefaseerd maaien inhouden. Dat vinden we positief. Zullen VLM en ALV deze BO's eerder dan ER'en promoten?"

1.3.1.2 Reactie

De BO “Kruidenrijke akkerrand 15 juni” bestaat al sinds 2023 en verandert inhoudelijk niet, enkel de vergoeding wordt aangepast. De voorgestelde wijziging zorgt ervoor dat inspanning die tot nog toe niet werden vergoed (extra kost mechanische bestrijding ongewenste plantensoorten en extra kost voor het hooien van het gemaaid gras) vergoed kunnen worden. Door deze reële kosten in rekening te brengen, wordt de vergoeding marktconform. De verhoging van de vergoeding is realiseerbaar binnen het bestaande budget.

Omwille van de late maaidatum en/of het aandeel overjaars plantenmateriaal kunnen landbouwers het maaisel vaak niet gebruiken binnen de bedrijfsvoering. Het onderwerken van het maaisel op de aanpalende productiepercelen wordt kritisch gezien omwille van de onkruidzaden en is ook niet evident binnen de mestwetgeving. Aan het afvoeren van het maaisel naar een composteringsinstallatie hangt een kostprijs die tot nog toe niet in rekening werd gebracht in de beheervergoeding. Dit wordt door de gevraagde wijziging rechtgezet.

Het beheerpakket ‘kruidenrijke akkerranden 15 juli gefaseerd klepelen’ werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering in 2024. De “fasering” betekent dat het klepelen het ene jaar wel en het andere jaar niet wordt uitgevoerd, in overleg met de VLM bedrijfsplanner. De beheervoorwaarden kunnen toegepast worden op de beschermingsstrook. Door gefaseerd klepelen toe te staan wordt net een meerwaarde voor de biodiversiteit gecreëerd aangezien er altijd een overjaars deel blijft staan dat voor foerageer-en schuilmogelijkheden zorgt.

De VLM zal het sluiten van beheerovereenkomsten langs VHA-waterlopen actief promoten. VHA-waterlopen zullen ook opgenomen worden als kwetsbaar element om een beheerovereenkomst mogelijk te maken.